T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/719
KARAR NO : 2022/196
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET: Davacının davalı idare ile imzalanan arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi gereği adına tapuda tescil edilen bir adet taşınmazın teslimi sırasında haksız tahsil edildiği ileri sürülen katma değer vergisinin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.D
Vekili : Av. S.B
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. M.K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin hisseli taşınmazlarının karşılığında Güneypark Kentsel Dönüşüm Projesi kapsamında 1 adet120 m2'lik dairenin davalı Belediye tarafından anahtar teslimi verilmesi hususunda Arsa Sözleşmesi akdedildiğini;müvekkilinin, sözleşme gereği yükümünü yerine getirerekadına kayıtlı hisseyi davalı belediye adına tapuda tescil ettirdiğini, sözleşmede dairenin teslim süresine ilişkin bir düzenleme yapılmadığını; açılan davalarda verilen iptal kararı, inşaat süresinin uzaması üzerineinşaatın bitim tarihi ile ilgili açılan davada Asliye Hukuk Mahkemesince verilen karar doğrultusundakonutların teslim tarihinin en geç 29/12/2015 olarak tespit edildiğini buna rağmen müvekkilinin dairenin tapusu ancak 15/05/2017 tarihinde alabildiğini, bu sürede konutunu kullanamamasından kaynaklı kira gelir kaybı oluştuğunu; diğer taraftan Belediyeler tarafından yaptırılan konutların hak sahiplerine teslimi durumunda belediyeler nezdinde bir iktisadi işletme oluşmaması sebebiyle KDV'den istisna olmasına ve bu sebeple hukuken KDV tahakkuk ve tâhsili yapılmaması gerekmesine rağmen, dairenin teslimi sırasındamüvekkilinden tahsilat makbuzu karşılığında 2.022,67 TL tutarında KDV tahsil edildiğini ileri sürerek; fazlaya ilişkin dava ve talep hakları saklı kalmak üzere;dairenin geç tesliminden doğan kira kaybına ilişkin olarak belirsiz alacak davası niteliğinde olmak üzere şimdilik 1.000 TL tazminatın kira tahhâkkuk/temmerrüt tarihlerinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte; haksız olarak 08/05/2017 tarih ve 122328 numaralı tahsilat makbuzu ile alınan 2.022,67 TL tutarında KDV'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, 1. Celsede davanın katma değer vergisine ilişkin kısmının görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiğini ileri sürerek görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesi 06/07/2021 tarihli ve E.2020/303 sayılı kararı ile,**davalının görev itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı idare vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, ödenen katma değer vergisinin iptali ve iadesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle,davanın katma değer vergisine ilişkin kısmı yönünden 2247 sayılı Kanun'un 10.maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...taşınmazın tesliminin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa tabi olup olmadığı, tabi olması halinde hangi oranda vergi hesaplanması gerektiğinin tespitine yönelik olarak, 3065 sayılı Kanun ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre inceleme yapılması gerekmektedir. Bu yoldaki incelemeyi yapma görevi, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun maddeleri uyarınca Vergi Mahkemesine verilmiştir.*

Bu durumda, taşınmazın teslim bedeli üzerinden katma değer vergisi tahsil edilemeyeceği ileri sürülerek, ödenen katma değer vergisinin iptali ve iadesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, 2577 sayılı Yasanın 2'nci ve 2576 sayılı Yasanın 6'ncı maddesi uyarınca idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın çözümünde, 2577 ve 2576 sayılı Kanun'lar gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle Danıştay Başsavcılığınınbaşvurunun kabulü ile Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesiningörevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yönünde düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...katma değer vergisi, dayanağını 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'ndan alan ve bu Kanun hükümleri uyarınca mükellefi ve uygulanacağı oranı belirlenen bir vergi olup, taşınmazın teslim bedeli üzerinden hesaplanarak tahsil edilen verginin özel hukuk ilişkisine dayandığının kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Olayda, taşınmazın tesliminin 3065 sayılı Kanunu'na tabi olup olmadığı, tabi olması halinde hangi oranda vergi hesaplanması gerektiğinin tespitine yönelik olarak, 3065 sayılı Kanun ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre inceleme yapılması gerekmektedir. Bu durumda, taşınmazın teslim bedeli üzerinden katma değer vergisi tahsil edilemeyeceği ileri sürülerek, ödenen katma değer vergisinin iptali ve iadesi istemiyle açılan davanın çözümünde, 2577 sayılı Kanun'un 2/1. (a), (b) ve 2576 sayılı Kanun'un 6/1.a maddesi gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. T.C. Anayasası'nın 73. maddesi; *"Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır."* hükmünü içermektedir.

9. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "*Kanunun Şümulü*" başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun hükümlerinin ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı belirtilmiş, "*Vergi Davalarının Konusu*" başlıklı 378. maddesinin 1. fıkrasında da; vergi mahkemesinde dava açabilmek için verginin tarh edilmesi, cezanın kesilmesi, tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin yapılmış ve ödemeyi yapan tarafından verginin kesilmiş olması gerektiği açıklanmıştır.

10. Diğer yandan, Katma Değer vergisi; Bir mal veya hizmetin üretim veya ithalinden tüketiciye kadar her el değiştirme aşamasında yalnızca o aşamanın "katma değer"i üzerinden alınan işlem (harcama) vergisidir. Bir malın alış fiyatı ile satış fiyatı arasındaki fark "katma değer" demektir. (Ozansoy, Ahmet; Vergi Hukuku Ders Notları, 2012-2013 yılı, s:4). Katma Değer Vergisinin konusu ve kapsamı 3065 sayılı Katma Değer vergisi Kanunu'nda düzenlenmiştir.

11. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "*Verginin konusunu teşkil eden işlemler*" 1. maddesinde hangi işlemlerin katma değer vergisine tabi olacağı düzenlenmiştir.Madde şöyledir:

"Türkiye'de yapılan aşağıdaki işlemler katma değer vergisine tabidir:

1. Ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler,

2. Her türlü mal ve hizmet ithalatı,

3. Diğer faaliyetlerden doğan teslim ve hizmetler:

a) Posta, telefon, telgraf, teleks ve bunlara benzer hizmetler ile radyo ve televizyon hizmetleri,

b) (Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.) Her türlü şans ve talih oyunlarının tertiplenmesi ve oynanması,

c) Profesyonel sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler ile profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar, yarışlar ve yarışmalar tertiplenmesi, gösterilmesi,

d) (Değişik : 16/6/2009-5904/8 md.) Müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar ile 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara teslimi,

e) Boru hattı ile hampetrol, gaz ve bunların ürünlerinin taşınmaları,

f) Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemleri,

g) Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri,

h) Rekabet eşitsizliğini gidermek maksadıyla isteğe bağlı mükellefiyetler suretiyle vergilendirilecek teslim ve hizmetler.

Ticari, sınai, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliği Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edilir.

Bu faaliyetlerin kanunların veya resmi makamların gösterdiği gerek üzerine yapılması, bunları

yapanların hukuki statü ve kişilikleri, Türk tabiyetinde bulunup bulunmamaları, ikametgah veya işyerlerinin yahut kanuni merkez veya iş merkezlerinin Türkiye'de olup olmaması işlemlerin mahiyetini değiştirmez ve vergilendirmeye mani teşkil etmez.

İthalatın kamu sektörü, özel sektör veya herhangi bir gerçek veya tüzelkişi tarafından yapılması veya herhangi bir şekil ve surette gerçekleştirilmesi, özellik taşıması vergilendirmeye tesir etmez."

12. 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Vergi Mahkemelerinin görevleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Vergi mahkemeleri:

a) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,

b) (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları,

c) Diğer kanunlarla verilen işleri,

Çözümler."

13. 2577 sayılıİdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

V. İNCELEME VE GEREKÇE:

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, *"davanın katma değer vergisine ilişkin kısmı yönünden"* olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacının davalı idare ile imzalanan arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi gereği adına tapuda tescil edilen bir adet taşınmazın teslimi sırasında haksız tahsil edildiği ileri sürülen katma değer vergisinin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte iadesi istemine ilişkin bulunmaktadır.

17. Olayda,davacı tarafından,Kentsel Dönüşüm Projesi kapsamında inşa edilecek olan taşınmazlardan arsa payına düşen bir adet taşınmazın teslimi taahhüdüne ilişkin olarak imzalanan sözleşme gereği tapuda adına bağımsız bölüm tescil edilmesi nedeniyle teslim bedeli üzerinden hesaplanıp, davalı idare tarafından tahsil edilerek Vergi Dairesi Müdürlüğüne yatırılan ve iptali ile iadesi istenilen katma değer vergisi, dayanağını 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'ndan alan, Kanun hükümleri uyarınca mükellefi ve uygulanacağı oranı belirlenen bir vergi olup, taşınmazın teslim bedeli üzerinden hesaplanarak tahsil edilen verginin özel hukuk ilişkisine dayandığının kabulüne olanak bulunmamaktadır.

18. Bu itibarla, taşınmazın tesliminin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na tabi olup olmadığı, tabi olması halinde hangi oranda vergi hesaplanması gerektiğinin tespitine yönelik olarak, 3065 sayılı Kanun ve 213 sayılı Vergi Usul

Kanunu hükümlerine göre inceleme yapılması gerekmektedir. Bu yoldaki incelemeyi yapma görevi, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun maddeleri uyarınca Vergi Mahkemesine verilmiştir.

19. Bu durumda, taşınmazın teslim bedeli üzerinden katma değer vergisi tahsil edilemeyeceği ileri sürülerek, ödenen katma değer vergisinin iptali ve iadesi istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, 2577 sayılı Kanun'un 2.ve 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Danıştay Başsavcısının "*davanın katma değer vergisine ilişkin kısmı yönünden"* yaptığı başvurusunun kabulü ile davalı idare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin06/07/2021 tarihli ve E.2020/303 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının *"davanın katma değer vergisine ilişkin kısmı yönünden"* yaptığı BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı idare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/07/2021 tarihli ve E.2020/303 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

18/04/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN